

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๑๐๐๘.๔/๖๖



คณะกรรมการกำหนดเป้าหมาย

และนโยบายกำลังคนภาครัฐ

สำนักงาน ก.พ.

ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง รายงานสรุปภาพรวมการบริหารกำลังคนของส่วนราชการในฝ่ายพลเรือนและแนวโน้มค่าใช้จ่าย
ด้านบุคคลภาครัฐ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. บันทึกเสนอคณะรัฐมนตรี

ด้วยสำนักงาน ก.พ. ในฐานะฝ่ายเลขานุการร่วมคณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบาย
กำลังคนภาครัฐ (คปร.) ขอเสนอเรื่องรายงานสรุปภาพรวมการบริหารกำลังคนของส่วนราชการในฝ่ายพลเรือน
และแนวโน้มค่าใช้จ่ายด้านบุคคลภาครัฐ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งรองนายกรัฐมนตรี (นายวิชณุ เครืองาม)
ประธาน คปร. ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ที่มา

๑.๑ คณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนภาครัฐ (คปร.) ตั้งขึ้นครั้งแรก
ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ โดยมีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณากำหนดนโยบาย เป้าหมาย
กลยุทธ์ และวิธีดำเนินการเพื่อให้กำลังคนภาครัฐมีจำนวนและคุณภาพที่เหมาะสม และมีการใช้กำลังคนภาครัฐ
อย่างคุ้มค่า รวมทั้งพิจารณาจัดสรรอัตราข้าราชการตั้งใหม่ให้กับส่วนราชการตามความจำเป็นของภารกิจ
มีขอบเขตความรับผิดชอบในการกำกับดูแลครอบคลุมกำลังคนภาครัฐ ประกอบด้วย ข้าราชการพลเรือนสามัญ
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา และข้าราชการตำรวจ
ซึ่งมีกำลังคนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๖๓.๗๖ ของข้าราชการทั้งหมดจำนวน ๑.๖๘ ล้านคน และคิดเป็นสัดส่วน
ร้อยละ ๓๖.๗๘ ของกำลังคนภาครัฐทั้งหมดในระบบจำนวน ๒.๙๒ ล้านคน

๑.๒ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การปรับสมดุลและพัฒนาระบบ
การบริหารจัดการภาครัฐ ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาระบบการจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ
ให้ระบบการบริหารภาครัฐมีขนาดเล็ก มีประสิทธิภาพ และทันสมัย

๑.๓ มาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) เป็นมาตรการ
ที่ คปร. กำหนดขึ้นโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ เพื่อให้ส่วนราชการ
บริหารอัตรากำลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ กำลังคนภาครัฐมีจำนวนและขนาด
ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบทบาทภารกิจ โครงสร้างส่วนราชการ ตอบสนองต่อการพัฒนาขีดความสามารถ
ในการบริการสาธารณะที่สำคัญให้แก่ประชาชนและพร้อมผลักดันการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาตามแผนการปฏิรูป
ประเทศ แผนแม่บท และยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนภาครัฐสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายด้านบุคคลที่มีผลผูกพัน
งบประมาณในระยะยาวได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมาตรการดังกล่าวจะสิ้นสุดลงในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

/๑.๔ สถานภาพ...

๑.๔ สถานภาพกำลังคนภาครัฐภายใต้การกำกับดูแลของ คปร. ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องอันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ อาทิ ความต้องการเพิ่มกรอบอัตรากำลังของส่วนราชการเพื่อรองรับภารกิจสำคัญเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาลที่ต้องการแก้ปัญหาของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง และการตรากฎหมายใหม่มาบังคับใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือตอบโต้ภัย สถานการณ์ของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งการปรับบทบาทภารกิจและโครงสร้างของส่วนราชการ ซึ่งส่งผลให้เกิดการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ตามกฎหมายจำนวนหลายหน่วยงาน ทั้งระดับกระทรวง ระดับกรม และระดับกอง เป็นต้น ทั้งนี้ การเพิ่มขึ้นของกำลังคนภาครัฐดังกล่าวส่วนใหญ่มาจากการเพิ่มอัตรากำลังตั้งใหม่ ให้กับส่วนราชการขนาดใหญ่และหน่วยงานตั้งใหม่ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรภาครัฐของประเทศเพิ่มสูงขึ้น

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ ได้มีมติเห็นชอบข้อเสนอ มาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ซึ่งประกอบด้วย (๑) มาตรการพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐเชิงกลยุทธ์ และ (๒) มาตรการบริหารอัตรากำลังปกติ รวมทั้งแนวทางการ นำมาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐไปสู่การปฏิบัติ ตามที่ คปร. เสนอ โดยมาตรการฉบับนี้จะสิ้นสุดลง ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนั้น สำนักงาน ก.พ. ในฐานะฝ่ายเลขานุการร่วม คปร. จึงจัดทำรายงาน สรุปภาพรวมการบริหารกำลังคนของส่วนราชการในฝ่ายพลเรือนและแนวโน้มค่าใช้จ่ายด้านบุคคลภาครัฐ พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อให้การบริหารอัตรากำลังของภาคราชการเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยนำเสนอ คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำมาตรการบริหารจัดการ กำลังคนภาครัฐในระยะต่อไป

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ด้วยสถานการณ์กำลังคนภาครัฐภายใต้การกำกับดูแลของ คปร. ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรภาครัฐของประเทศ เพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับมาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติ เห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ กำลังจะสิ้นสุดลงในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงาน ก.พ. ในฐานะ ฝ่ายเลขานุการร่วม คปร. จึงจัดทำรายงานสรุปภาพรวมการบริหารกำลังคนของส่วนราชการในฝ่ายพลเรือน และแนวโน้มค่าใช้จ่ายด้านบุคคลภาครัฐ และข้อเสนอแนะเพื่อให้การบริหารอัตรากำลังของภาคราชการ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วน ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทาง ในการจัดทำข้อเสนอมาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐในระยะต่อไป ซึ่งต้องเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จ เพื่อให้การบริหารจัดการกำลังคนของส่วนราชการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย การพัฒนาระบบการจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

๔. สาระสำคัญ ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ : รายงานสรุปภาพรวมการบริหารกำลังคนของส่วนราชการในฝ่ายพลเรือน และแนวโน้มค่าใช้จ่ายด้านบุคคลภาครัฐ ได้แก่

๑) ข้อมูลภาพรวมกำลังคนและการจ้างงานภาครัฐที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทั้งที่เป็นข้าราชการ และไม่ใช่ข้าราชการ (พนักงานจ้าง พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานกระทรวงสาธารณสุข พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานองค์การมหาชน)

๒) สรุปรภาพรวมและแนวโน้มกำลังคนภาครัฐ ระยะ ๑๐ ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๖๓ ทั้งกำลังคนในฝ่ายพลเรือน ข้าราชการสังกัดฝ่ายบริหาร (ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค) ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ คปร. และข้าราชการในราชการบริหารส่วนท้องถิ่นและข้าราชการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งไม่ได้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ คปร.

๓) สรุปรภาพรวมและแนวโน้มงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านบุคคล ระยะ ๑๐ ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๔ โดยจำแนกตามงบรายจ่ายและจำแนกตามหน่วยงานระดับกระทรวงและระดับกรมที่มีการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐสูงสุด

๔) อัตรากำลังข้าราชการในฝ่ายพลเรือนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ คปร. ซึ่งมีนโยบายควบคุมอัตรากำลังมาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของอัตรากำลังในช่วงที่ผ่านมาอันเนื่องจากปัจจัยที่สำคัญต่าง ๆ อาทิ ภารกิจสำคัญเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาล ภารกิจเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) การจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ เป็นต้น

๕) การบริหารจัดการอัตรากำลังของส่วนราชการ ซึ่งสำนักงาน ก.พ. ได้สำรวจข้อมูลอัตรากำลังข้าราชการของส่วนราชการที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ คปร. ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๕ ทั้งที่มีแผนการบริหารจัดการแล้ว (กันไว้เพื่อสรรหา บรรจุแต่งตั้ง รับโอน เลื่อน ฯลฯ) อัตรากำลังคงเหลือจริงรวมทั้ง อัตรากำลังจากผลการเกษียณอายุของทุกส่วนราชการ เมื่อสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งบางส่วนเป็นอัตรากำลังที่จะต้องยุบเลิกเพื่อทดแทนด้วยกรอบอัตรากำลังพนักงานราชการ และบางส่วนเป็นอัตรากำลังระดับแรกบรรจุที่สามารถบรรจุได้ทันที ที่ส่วนราชการควรต้องเร่งรัดการบริหารอัตราที่จะว่างดังกล่าว

ส่วนที่ ๒ : ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การบริหารอัตรากำลังของภาคราชการเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำมาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐในระยะต่อไป

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

สำนักงาน ก.พ. ในฐานะฝ่ายเลขานุการร่วมคณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนภาครัฐ (คปร.) ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบรายงานสรุปรภาพรวมการบริหารกำลังคนของส่วนราชการในฝ่ายพลเรือนและแนวโน้มค่าใช้จ่ายด้านบุคคลภาครัฐ และพิจารณาเห็นชอบข้อเสนอแนะเพื่อให้การบริหารอัตรากำลังของภาคราชการเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้ สำนักงาน ก.พ. จะได้นำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำมาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐในระยะต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายปิยวัฒน์ ศิวรักษ์)

เลขาธิการ ก.พ.

สำนักพัฒนาระบบงานกำกับดูแลและค่าตอบแทน

ฝ่ายเลขานุการร่วม คปร.

โทร. ๐ ๒๕๔๗ ๑๐๐๐ ต่อ ๖๖๖๖ (ชัยวุฒิ) ๖๖๐๓ (อัจฉรา)

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๑๔๓๗